

UNIVERZITET CRNE GORE
FAKULTET POLITIČKIH NAUKA

Spoljna politika

- akademska 2017/2018. godina -

Doc. dr Ivan Vuković

Mr Nemanja Stankov

Pojam nauke o spoljnoj/vanjskoj politici

- Država i dalje predstavlja ključnog aktera MO
 - Sve su brojniji akteri u savremenim međunarodnim odnosima
 - Sve su različitije forme međunarodnog djelovanja
 - Sve je više nivoa na kojima se djeluje (globalno/nacionalno/regionalno)
- Sve je teže definisati pojam spoljne politike

Pojam nauke o spoljnoj/vanjskoj politici

- SP se sastoji od odluka i akcija koje, u značajnoj mjeri, zadiru u odnose s drugim državama (*J. Frankel*)
- Tok akcije u kojoj ustavno zaduženi službenici pojedine države djeluju da bi sačuvali ili izmijenili situaciju u međunarodnom sistemu, na način koji je usklađen s ciljevima koje su postavili oni ili njihovi prethodnici (*J. Rosenau*)
- Suma službenih vanjskih odnosa koje vodi nezavisni akter (najčešće država) u međunarodnim odnosima - obuhvata djelovanje i drugih aktera, poput EU (*C. Hill*)
- Vanjska politika je organizovana aktivnost države kojom ona nastoji maksimalizirati svoje vrijednosti i interese u odnosu spram drugih država i ostalih subjekata koji djeluju u vanjskom okruženju (*R. Vukadinović*)

Pojam nauke o spoljnoj/vanjskoj politici

- *Foreign policy is the strategy/approach chosen by the national government to achieve its goals in its relations with external entities. This includes decisions to do nothing.*
 - *Foreign policy behavior (specific actions and words used to influence others in the FP realm) may include behavior that was accidental/unintended by the government (V. Hudson)*
- **Nauka o vanjskoj politici**
- Pitanje: kako države vode spoljnu politiku?
- Fokus: proces (determinante, elementi, efekti) spoljnopolitičkog odlučivanja
- Pristup: *actor-specific* (“who does what, to whom, and how in IR”)

Pojam nauke o spoljnoj/vanjskoj politici

- Razvoj vanjskopolitičke analize (*foreign policy analysis*) nakon Drugog svjetskog rata
 - Snyder, Bruck, Sapin (1954) *Decision Making as an Approach to the Study of International Politics*
 - Države su „metafizičke apstrakcije“ – potrebno je „pogledati ispod“
 - Fokus je na procesu VP odlučivanja a ne na njegovim rezultatima
 - Rosenau (1964) *Pre-theories and Theories of Foreign Policy*
 - Prvi pokušaj stvaranja *actor-specific* teorije
 - Sprout and Sprout (1956) *Man-Milieu Relationship Hypotheses in the Context of International Politics*
 - Potreba da se razumije *psycho-milieu*, odnosno način na koji vanjskopolitički odlučioци (pojedinci i grupe) percipiraju okruženje u kom djeluju

Pojam nauke o spoljnoj/vanjskoj politici

- FPA: *The particularities of the human beings making national foreign policy are vitally important to understanding foreign policy choice (V. Hudson)*
- Šta sve utiče na donosiocce vanjskopolitičkih odluka?
 - Ličnost
 - emocije, stavovi, uvjerenja, strahovi...
 - Psihologija
 - „dinamika male grupe“ (*small-group dynamics*)
 - Organizacioni procesi
 - birokratska politika
 - Ambijent
 - kulturno-istorijsko nasljeđe
 - društveno-političke prilike
 - „Objektivne okolnosti“
 - geografski položaj zemlje, ekonomija, resursi..

Pojam nauke o spoljnoj/vanjskoj politici

- Explanandum – *decision-making of those with the authority*
- Explanans – *multi-factorial/-level/-disciplinary*
- Agent-oriented – *only human beings have agency; states are abstractions*
- Actor-specific – *concrete information about the decision-makers*

Pojam nauke o spoljnoj/vanjskoj politici

- Razlika u odnosu na teorije međunarodnih odnosa
 - *IR assumes that whatever decision-making unit is involved, be it a state or a human being or a group, that this unit can be approximated as a unitary rational actor and therefore be made equivalent to the state (black boxing / billiard ball model)*
 - *FPA: No way to predict which of innumerable reasonable specifications the actor will adopt, without empirical analysis*
- *FPA as the „ground“ of IR*
 - Zaokret ka konkretnim VP odlučiocima nakon decenija strukturalističkih (kulturoloških i drugih) analiza
 - Uvođenje *agency* elementa u teorije međunarodnih odnosa
 - Napuštanje *law-like* generalizacija u vezi ponašanja država (*WHY question*)
 - Most ka drugim disciplinama u okviru političkih nauka (mogućnost komparacije)